

KARDEŞİN KARDEŞE DESTEKLİĞİ

SN. S.N.,

SORUNUZ : Sakat ve dul, aynı zamanda aynı evde yaşayan ve tanık ifadeleriyle yoksul olduğu ve bakım ihtiyacı bulunduğu sabit kızkardeşe destekten söz edilebilir mi? Edilirse (35) yaşındaki kızkardeşten yeniden evlenme indirimi yapmak gerekir mi? Teşekkürler.

YANITIMIZ :

Verdiğiniz bilgiler yeterli değil. Öncelikle sakatlığın ölçüsünü belirtmemişsiniz. Örneğin, kızkardeş sadece topal ise, bir evlilik geçirip dul kaldığına göre kardeşinin bakımına ihtiyacı olacağı söylenemez. Yoksul bir kadın ise, topal olmasına karşın çalışabilir, evlere temizliğe gidebilir. Ayrıca anne baba sağ mı, varlıklı yada yoksul mu, bunlar açıklanmamıştır.

Bütün bu belirsizliklere karşın, sorunuzu yanıtlıyorum:

1) Kardeşin kardeşe destekliğı çok özel koşullara bağlanmıştır:

Tazminat hukukunda “kardeşin kardeşe destekliğı” için eski Medeni Yasa’nın 315. ve 316. maddelerine ve yeni Medeni Yasa’nın 364. maddesine göre çok özel koşulların varlığı gerekmektedir. Bunlardan başlıcaları, destek tazminatı isteyen kardeşin özel bakımı gerektirecek derecede sakat veya iyileşmeyen bir hastalığa yakalanmış bulunması ya da ayırtım gücünden yoksun, akıl ve sinir hastası olması, bunların dışında anne ve babanın ölmüş olması ya da çok yoksulluk içinde bulunmaları; buna karşılık desteklik edecek kardeşin, gerek parasal yönden ve gerekse yaşam koşulları içerisinde bakım gücünün ve olanaklarının bulunması gerekmektedir.

2) Medeni Yasa’da kardeşin nafaka yükümlülüğü ve varlıklı olma koşulu :

Her ne kadar, Medeni Yasa’daki nafaka yükümlülüğü ile destekten yoksun kalma farklı hukuksal durumlar ise de, sonuçta desteklik edecek olanın varlıklı olması ve deste tazminatı isteyenin bu destekliğı gereksinimi bulunması gerekmektedir. Ölenin sağlığında ara sıra yaptığı yardımlar, düzenli ve sürekli değilse destekten yoksun kalındığı ileri sürülemez.

Yargıtay kararlarında nafaka vermekle yükümlü tutulacak veya destek olacak kardeşin bakım gücü ve varlık (refah) durumu şöyle tanımlanmıştır: Kardeşin kardeşten nafaka isteyebilmesi için nafaka ile yükümlü tutulmak istenenin refah içinde olması gerekir. Yasada refah tarif edilmemiş, bunun takdiri mahkemeye bırakılmıştır. Geliri, çevresine ve sosyal durumuna göre lüks sayılabilecek şeyleri sağlamaya elverişli bulunan ve ihtiyaçları dışında bolluk içinde olan kimse refah halinde sayılır. (Yargıtay 2.HD. 28.09.1972 gün 5848-5323 sayılı kararı) Bir başka tanıma göre de, refah, bir kimsenin geleceğı için kaygı duymadan toplumun lüks kabul ettiği ihtiyaçları da dahil olmak üzere, bütün ihtiyaçlarını karşılayabilmesi halidir. Sonuç olarak refah söz konusu değilse, nafaka takdir edilmesi usul ve yasaya aykırı olur. (2.HD. 23.03.1974, 1921-1961) (YKD.1977/8-1072) - Geliri, çevresine ve sosyal durumuna göre lüks sayılabilecek şeyleri sağlamaya elverişli olan ve normal gereksinimleri (ihtiyaçları) dışında her şeyi elde edebilecek bir bolluk ve zenginlik içinde bulunan kimse varlık (refah) halinde sayılır. Dava, Medeni Kanunun 315 ve 316 maddeleri uyarınca kardeşten yardım nafakası istemine ilişkindir. Nafakaya karar verilebilmesi için, davacının yardım edilmemesi halinde yoksulluğı düşeceğinin anlaşılması ve özellikle kendisinden nafaka istenilen kardeşin refah içinde bulunduğunun gerçekleşmesi gerekir. (2.HD. 05.11.1985, 9089-8985 (YKD. 1986/3-346)

3) Gene Yargıtay kararlarına göre:

a) **Destek olacak kardeşin refah içinde olması gerekir.**

Kanunen kardeşin kardeşe destek olması, refah içinde bulunmasına bağlı olup, ölen kardeşin davacı kardeşlerine destek olacağına kabulü pek zayıf olasılık olduğundan tazminata hükmedilmesi doğru değildir.(11.HD.29.01.1990 gün 89/6494 E. 90/294 K.) (Yasa HD.1991/9-1286,no:504)

b) **Ana baba hayatta iseler, ölen kişinin kardeşlerine bakma yükümlülüğü olduğu ileri sürülemez.**

Ölen kişinin kardeşlerine bakmakla yükümlü olmadığı ve esasen ana ve babalarının hayatta oldukları gözetilerek, kardeşlerin maddi tazminat isteklerinin reddi gerekir. Somut olayda, ölen genç (19) yaşında olup, anne ve baba ileri yaşta değildir. Ayrıca ölenle birlikte (7) kardeştirler. (19) yaşında inşaat işlerinde çalışan, henüz askere gitmemiş bir gencin anne ve baba dahil (9) nüfusa bakacağı iddiası yaşamın olağan akışına aykırıdır. Öte yandan eski MK. 315.ve 316. maddelerine ve Yeni MK.364. maddesine göre kardeşin kardeşe destek olması için gereken şartlar bulunmamaktadır.

(9.H.D.21.10.1993 gün 5054-14951)

4) **Dul ve sakat kadının yeniden evlenme olasılığı hakkında:**

Yeniden evlenme olasılıklarını, İsviçre kaynaklı Moser ve Stauffer/Schaetzle tabloları ile AYİM (Askeri Yüksek İdare Mahkemesi) tablosundan yararlanarak ve bir de bu konuda kanıt toplanmış ise somut verileri değerlendirerek belirlemekteyiz. Bu tablolara göre, (35) yaşındaki (çocuksuz) dul bir kadının yeniden evlenme olasılığı Moser tablosunda %17, Stauffer/Schaetzle tablosunda %15, Ayım tablosunda %17 olmasına göre ortalaması %17'dir. Ancak kadının sakatlık derecesi de bu oranları etkileyecektir. Bildirdiğiniz olayda ne tür bir sakatlık olduğu ve sakatlık derecesi açıklanmadığından, yeniden evlenme şansını kesin belirlememiz olanaksızdır. Şunu da ekleyelim ki, sakat bir kadın olmasına karşın, "güzel ve diri" ise evlenme şansının artacağı bir yaşam gerçeğidir.

SONUÇ :

Yukardaki açıklamalarımız ve Yargıtay kararları çerçevesinde, somut olayı şöyle değerlendirebiliriz:

1) Destek tazminatı isteyen kardeş ileri derecede sakat ve özel bakıma muhtaç bulunmalıdır.

2) Ölen destek, varlıklı olmalı, geliri kardeşine pay ayırabilecek miktarda olmalıdır. Eğer ölen destek evli ve çocuk sahibi ise, geliri öncelikle eşine ve çocuklarına yetmeli ve bakıma muhtaç kardeşi için de kazancından pay ayırabilmelidir.

3) Ölen destek bekâr olup, dul olan kızkardeşiyle birlikte aynı evde oturmakta ve sağlığında evin geçimini sağlamakta ise, "fiili desteklik" söz konusudur. O zaman aynı evde birlikte yaşayan dul kardeş sakat olmasa bile "fiili desteklik" nedeniyle tazminat isteme hakkına sahip olacaktır.

4) Ancak, anne baba hayatta ve varlıklı iseler, kardeşin kardeşe destekliği söz konusu olamayacak; anne ve baba çok yaşlı ve bakıma muhtaç iseler, baba çok yaşlı, emekli aylığı olmayan yoksul biri ise ve evin geçimini ölen destek sağlıyorsa, bu durumda birlikte yaşayan dul kardeşin de ana ve baba ile birlikte destek payı olacaktır.

Daha fazla bilgi için SİTE'mizin Araştırma Yazıları bölümündeki "Kardeşin kardeşe destekliği" ve "Dul eşin yeniden evlenme olasılıkları" yazılarımızı okuyunuz.

Başarı dilekleriyle.

ÇELİK AHMET ÇELİK